

Ba công dụng của đạo Phật

ISSN: 2734-9195

13:50 02/06/2023

Đạo Phật đáp ứng lòng mong muốn bình thường và tha thiết đó của con người, bằng cách chỉ bày cho con người nguồn gốc của hạnh phúc chân chính và vững bền là ở nội tâm, ở nơi bản thân mình, chứ không phải là tùy thuộc ở bên ngoài.

Tác giả: **Minh Chi**

Đạo Phật có ba công dụng. Nếu chúng ta thật sự hiểu đạo Phật và hành đạo Phật thì ba công dụng này nhất định sẽ bộc lộ trong cuộc sống chúng ta, trên con người chúng ta, cũng như được cảm nhận sâu sắc trong nội tâm chúng ta. Còn nếu không, thì tức là chúng ta không hiểu biết thực sự, hay gọi là hiểu nhưng không có thực hành. Thật ra hiểu mà không hành có nghĩa là chưa hiểu thật sự, chỉ là hiểu nửa vời. Ba công dụng đó là:

- Một, nhân cách chúng ta phải ngày được hoàn thiện.
- Hai, cuộc sống chúng ta phải ngày càng thêm hạnh phúc, vui tươi, và kèm theo, chúng ta sẽ thêm sức khỏe, đỡ bệnh tật.
- Ba, cống hiến của chúng ta cho xã hội, gia đình và cho sự nghiệp bản thân này càng nhiều, cụ thể và phong phú.

Tất nhiên, ba công dụng kể trên bổ sung cho nhau và có liên quan với nhau. Nhưng một điều quan trọng là chúng ta phải luôn luôn tỉnh táo. Sách Phật hay dùng từ tỉnh giác. Đúng vậy, người Phật tử không được mơ màng, mà phải luôn luôn tỉnh táo, hay tỉnh giác. Hãy biết lấy con người chúng ta, kể cả thân và tâm làm đối tượng thực nghiệm, đồng thời cũng phải biết xem cuộc sống mà chúng ta đang sống là môi trường thực nghiệm. Theo kinh nghiệm nhận thức của bản thân tôi, một cuộc sống như vậy thật là tuyệt vời và đầy ý nghĩa. Điều quan trọng thứ hai, là chúng ta phải hết sức thành thật với bản thân mình. Như lời Phật dạy, nếu trong tâm có tham thì biết tâm có tham, trong tâm có sân thì biết là có sân... chỉ khi nào biết rõ trong tâm mình đang có tham thì mới biết phân

tích tại sao mình tham, và tham như vậy là đúng hay không đúng, có lợi hay là có hại đối với mình, và để đối trị lòng tham đó thì phải làm gì...

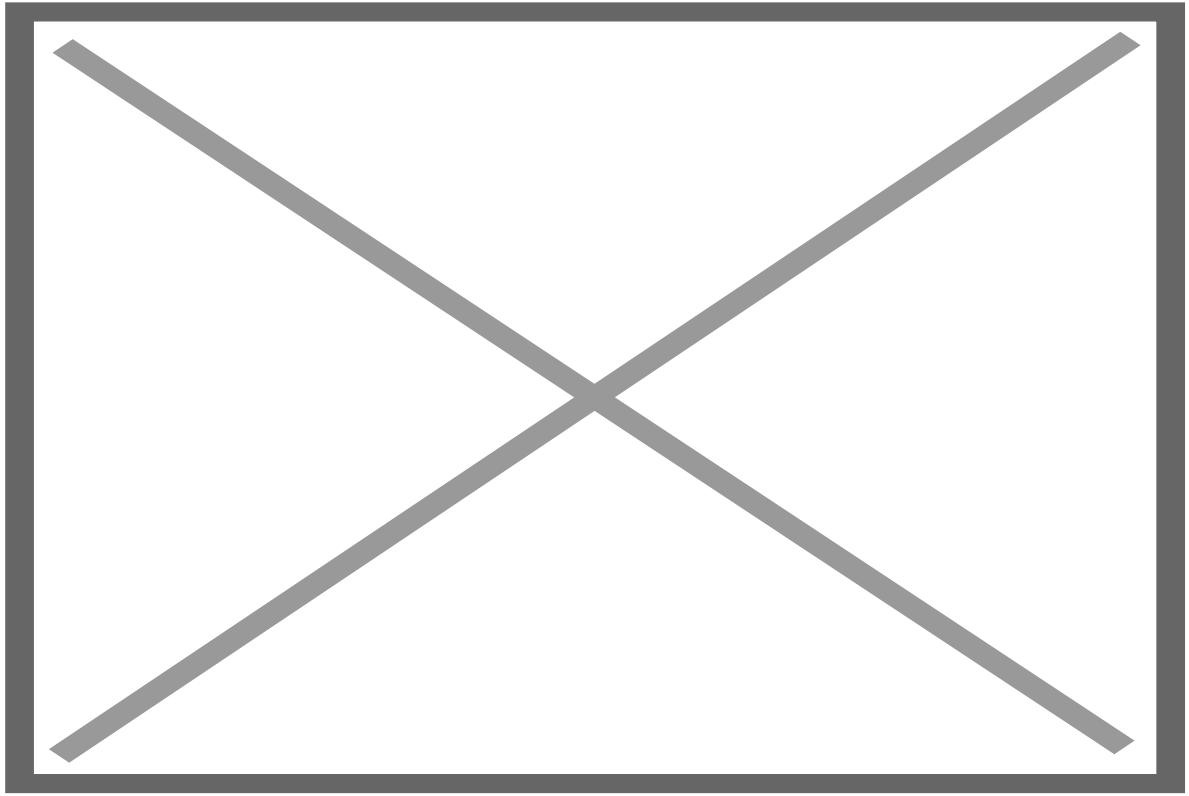
Tap Chi Nghien Cuu Phat Hoc Ba Cong Dung Cua Dao Phat 1

Đối với tất cả mọi ý nghĩ và cảm xúc khác, xuất hiện trong nội tâm, chúng ta cũng đều phải tỏ ra cảnh giác như vậy và tiến hành phân tích sâu sắc như vậy. Đó là điều kiện cơ bản để cho nhân cách chúng ta ngày càng trở nên hoàn thiện. Đó là công dụng thứ nhất của đạo Phật. Chúng ta không thể nào chấp nhận tình hình một người tự xưng là Phật tử mà nhân cách ngày càng tồi tệ, tiếng xấu đồn xa, người có trí thì xa lánh, quần chúng thì ghét bỏ. Là Phật tử, anh có thể bị chê là trình độ Phật học kém, nhưng không thể bị chê là người thiếu nhân cách, một con người xấu. Không thể có một Phật tử mà lại là con người xảo trá, nói lời không thật, không được ai tin cậy.

Công dụng thứ hai của đạo Phật là cuộc sống của người Phật tử phải ngày càng hạnh phúc tươi vui. Đã làm người, ai cũng muốn có hạnh phúc và tránh đau khổ. Đạo Phật đáp ứng lòng mong muốn bình thường và tha thiết đó của con người, bằng cách chỉ bày cho con người nguồn gốc của hạnh phúc chân chính và vững bền là ở nội tâm, ở nơi bản thân mình, chứ không phải là tùy thuộc ở bên ngoài. Nói công dụng thứ hai gắn liền với công dụng thứ nhất là vì như vậy. Chính cuộc sống có đức hạnh đem lại cho con người niềm vui lớn nhất, hạnh phúc đích thực và lâu bền nhất. Trước hết, người Phật tử vui vì có được cái thân làm người. Điều này chứng tỏ trong các đời sống trước, chúng ta đã sống một cuộc sống xứng đáng với cái thân làm người hôm nay. Hơn nữa, người Phật tử vui vì hiểu rõ cuộc sống hiện tại và tương lai, kể cả cuộc sống kiếp sau, đều do bản thân mình quyết định, đều do ở mỗi ý nghĩ, lời nói và hành động của mình trong cuộc sống hiện tại, một cuộc sống mà chúng ta cảm nhận một cách rất vui vẻ là tươi sáng, trong sạch, hướng thượng.

Hỷ là một trong bốn vô lượng tâm của nhà Phật. Hỷ là hoan hỷ, vui vẻ. Lòng người Phật tử bao giờ cũng hoan hỷ, và sẵn sàng san sẻ niềm hoan hỷ đó cho mọi người. Niềm vui của người Phật tử có tác dụng tỏa sáng. Không những tự bản thân mình vui, mà còn làm cho mọi người cùng vui. Một người Phật tử mà lại cau có, buồn chán sẽ là một mâu thuẫn, một vô lý, một cái gì đó trái với quy luật.

Và chính niềm vui nội tâm đó đem lại cho chúng ta sức khỏe, là kết quả lôgích của một tâm hồn trong sáng, của sự hài hòa giữa tâm và thân, giữa bản thân mình và ngoại cảnh. Nên luôn luôn nhớ rằng, đau ốm là do bốn đại (đất, nước, lửa, gió) không được điều hòa, do một nội tâm đầy mâu thuẫn, không hài hòa, do vậy mà cũng không điều hòa được bốn đại.

Công dụng thứ ba của đạo Phật là đảm bảo một sự cống hiến tối đa của người Phật tử đối với xã hội, gia đình và sự nghiệp bản thân. Đạo Phật cho rằng điều trở ngại lớn nhất, hạn chế, thậm chí triệt tiêu mọi cống hiến của chúng ta là lòng vị kỷ, cái "ta" của chúng ta quá lớn. "*Danh của ta*", "*lợi của ta*", át hẳn mọi ý nghĩ và tình cảm đối với người khác, đối với xã hội. Mấu chốt thất bại của mọi sự nghiệp chính là ở chỗ đó. Đạo Phật dạy thuyết vô-ngã chính là cho chúng ta chiếc chìa khóa thần diệu, giúp cho sự nghiệp chúng ta thành tựu viên mãn, giúp cho cống hiến của chúng ta đạt tới mức tối đa. Đây không phải là vấn đề lý thuyết mà là một vấn đề rất thực tiễn, mà chúng ta có thể cảm nhận hàng ngày trong mọi công việc làm lớn nhỏ của chúng ta.

Triết gia người Pháp, Blaise Pascal nói lên câu thời danh: "*Cái ta là đáng ghét*". Nhưng cái ta đáng ghét chính là ở chỗ nó hạn chế, thậm chí triệt tiêu sự cống hiến đích thực của chúng ta cho xã hội, cho mọi người. Nên nhớ rằng mọi cống hiến đích thực cho sự nghiệp bản thân đều phải thông qua và được chứng minh bởi sự cống hiến của chúng ta cho xã hội.

Một trở ngại thứ hai cho sự cống hiến là thiếu định tâm. Một lúc mà làm hai ba việc thì sẽ không có công việc nào thành công tốt đẹp. Đó là bài học của thực tế. Làm bất cứ việc gì cũng phải để tâm chuyên nhất vào việc đó. Thiền học Phật giáo gọi đó là định tâm tích cực (positive samadhi). Một người có thể kiêm một số chức vụ. Nhưng làm bất cứ việc gì đều phải chuyên nhất, tập trung toàn bộ tư tưởng và suy nghĩ của mình vào việc ấy. Chính đạo Phật dạy Phật dạy

chúng ta phương pháp cụ thể để thành tựu một sự định tâm cao độ trong mọi công việc.

Ba công dụng trên của đạo Phật nếu được mọi người Phật tử chúng ta chấp nhận, thấu hiểu và thực hành hằng ngày, hằng giờ thì cuộc sống của mọi người chúng ta sẽ tốt đẹp biết bao, và xã hội và đất nước Việt Nam sẽ có khác gì tịnh độ, bởi vì như vua Trần Nhân Tông nói: "*Tịnh độ là trong sạch, chứ còn ngờ hởi đến Tây phương*" (Cư trần lạc đạo phú - Bản dịch của Hoàng Xuân Hãn).

Tác giả: **Minh Chi** Nguồn link: <https://www.budsas.org/uni/u-vbud/vbpha197.htm>